

ELŐFIZETÉS:

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos poszt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, szeptember 18.

Ujabb orosz támadások a wolhiniai várterületen.

Budapest, szeptember 17. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Az oroszok megkísérelték, hogy tegnapi jelentésben említett, Buczacztól északkeletre véghezvitt oldaltámadásunk hatását ellensúlyozzák, de visszavertük őket. Ez alkalommal tüzérségünk egy orosz páncélautót semmisített meg. A páncélautón levő három tiszt közül kettő meghalt, egy sebesülten került fogságunkba, a legénység egy szintén elfogott gépkocsivezető kivételével holtan maradt helyszínen. Egyébként Kelet-Galiciában és az Ikwa harcvonalon a harcok lényegesen alábbhagytak. A helyzet teljesen változatlan maradt. Az ellenség belátva, hogy ezen a szakaszon nem érhet el eredményt, újabban annál hevesebb támadást intéztek a wolhiniai várterületen küzdő csapataink ellen. Az itten tegnap kifejlődött harcok még tartanak. A Szcara mentén nincsen ujság.

Olasz hadszíntér:

A tiroli harcvonalon tegnap újra számos helyen tüzérségi harc volt. Délután a lafrauni és violgereuthi ténik ellen irányított ellenséges tűz erősödött. Ma, éjjel után nagyszámú olasz gyalogság támadta meg a Monte Costonan és az e határhegytől északra fekvő hadállásainkat. Ezen előretöréseket az ellenségnek számottevő veszteséget okozva vertük vissza. A karinthiai határvidéken az olasz tüzérség, különösen Tarwis vidéke ellen élénk tevékenységet fejtett ki; ezen helységet, kiváltképen az ottani kórházat a sondognai határszoros közelében levő hadállásokból nagy távolságra vivő lövegekből vették tűz alá. A tenger melléki arcvonalon az ellenség újra megkezdte a flitschi szakasz elleni támadásokat. Az olaszok több előretörését utasítottuk vissza, de a harcok még folynak. Lejebb az Isonzo folyása mentén a görzi hídfőig bezárólag aránylag csend uralkodott. Néhány Görztől délre fekvő község és a doberdói ténik északnyugati széle olasz tüzérség élénk tüze alatt állt. Sanmartinotól nyugatra az olaszok közeledési kísérleteit mind visszautasítottuk. Hőter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Vilnától és Dünaburgtól keletre német csapatok állnak.

Berlin, szeptember 17. (Hivatalos). A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Champagneban Perthestől északnyugatra kézigránát támadásunkkal, a franciák előállításának egy árokrészét elragadtuk. Egy ellentámadást visszavertünk.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadszoportja.

Dünaburgtól délre elértük a Widsy-Goduzischki-Komai közti műutat. Widsyt ma reggel heves helység-harc után elfoglaltuk. Vilnától északnyugatra, északra és északkeletre folytatjuk a támadást. Olyta-Grodnotól keletre a helyzet lényegében változatlan. A Szczarát a hasonló nevű helységnél átléptük.

Lipót bajor herceg tábornagy hadszoportja.

Csapataink itt is több helyen kieroszakolták átkelést a Szczarán.

Mackensen tábornagy hadszoportja.

Pinsktől északra a mocsárvidéket megtisztítottuk az ellenségtől.

Délkeleti hadszíntér:

A német csapatoknál nincs ujság. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bulgária behívja a makedon-bolgárokat.

Budapest, szeptember 17. A budapesti bolgár királyi főkonzulátus felhívja a Magyarország területén tartózkodó összes makedon-bolgárokat tizennyolc éves kortól negyvenöt éves korig, hogy azok, akik a makedon-odrint (Drinápolyt) önkéntes honvédség kötelékében szolgáltak három heti fegyvergyakorlatra haladéktalanul vonuljanak be ezredeikhez. Azon makedon-bolgárok tizennyolc évestől negyvenöt éves korig, akik egyáltalán nem voltak katonák, negyvenöt napig tartó kiképzésre tartoznak bevonulni. (A naptár szerint szeptember négy, új naptár szerint szeptember tizenhetedikétől kezdve az összes makedon-bolgárok jelentkezzenek a budapesti bolgár királyi főkonzulátuson (hetedik kerület István-ut hatvanhárom szám) utlevelaik átvételé végett. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Török támadások a Suez-csatorna mentén.

Konstantinápoly, szeptember 17. A főhadiszállás jelenti: A Dardanella fronton nincs változás. Anaforta szakaszban tüzérségünk meggátolta az ellenséget abban, hogy a jobbszárnyunk előtt kezdett sánemunkát befejezze. Tüzérségünk egy ellenséges torpedónaszádót, amely Selzik-Burnu felé közeledett, gyors hátrálásra kényszerített. Partvidéki ütegeink hatásosan ágyúzták az ellenség állásait Sedil-Bahr vidékén, szeptember tizenötödikére virradó éjjel a Suez-csatorna partja mentén rekognoszáló csapataink egyike El-Kantarától öt kilométernyire délre tűz alá vett egy ellenséges gőzöst, amely löszert szállított a csatornán. Egy El-Kantara közelében elsáncolt ellenséges századot támadásaink szakadatlanul nyugtalanítottak. Szeptember kilencedikéről tizedikére virradó éjjel egy másik járőrünk dinamitrobbantással elpusztította a csatorna mentén Adshigültől keletre levő dróttalan táviróállomást. Többi arcvonalon semmi változás. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Varjassy Lajos polgármester és a Marta.

(Fényes Dezső támadása a műszaki bizottságban. — Izgalmas vita a még be nem adott felelősség miatt. — Visszatartott meggyanúsítás.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 17.

Az Aradi Közlöny-nek az a híre, hogy az autóbussz felügyelő-bizottságot megszüntető közgyűlési határozat ellen felelősséget adnak be, a műszaki bizottság ma tartott első ülésén olyan vihart támasztott, a milyennek még nem volt tanúja a városnak egyik tanácskozó testülete sem. Fényes Dezső személyes invokációkkal illetett mindenkit, a kiről feltételezték, hogy a Martánál érdekelve van és ezek közt elsősorban Varjassy Lajos polgármesterrel állította azt, hogy nem tartja őt eléggé elfogulatlanak ahhoz, hogy mint a Marta igazgatóságának alnöke, tárgyilagosan készítse el a felelősség mellé csatolandó felterjesztését. Sőt tovább menve még azt is állította, hogy a felelősséget Urbán Iván báró főispán betegségét akarják felhasználni és a város érdekeivel szemben magánérdekeket védenek, mikor a közgyűlés egyhangú határozata ellen szót emelnek a miniszternél.

Általános felháborodást keltett az a terrorisztikus kijelentése Fényesnek, hogy felelősség esetén botrányokat is hajlandó provokálni és név szerint fogja megnevezni a miniszternek azokat, a kik a Martánál érdekeltek. A bizottság indignálódását nem csillapította le Fényes ama kijelentése, hogy a polgármestert nem akarta a személyében támadni és elvetették azt az indítványát, a mellyel a legnagyobb közjogi abszurdumot követelte, a melyet a közgazgatás terén valaha elődükáltak. Azt kívánta, hogy a bizottság kérésse meg a tanácsot és kérje, hogy a felelősséget nem a polgármester felterjesztésével juttassa el a miniszterhez, hanem adja ki a műszaki bizottságnak, hogy ez mondjon róla véleményét.

A bizottság nem volt hajlandó a város polgármesterét törvényes jogainak és kötelezettségének gyakorlásában egy végrehajthatatlan, tehát csak vexatorius jellegű elhatározásával megsérteni.

A kínos affér abból keletkezett, hogy miután Lócs Rezső helyettes polgármester üdvözölte első ülés alkalmából a műszaki bizottságot és rámutatott arra, hogy a modern közgazgatás kereteit, mindjobbban műszaki kérdések töltik ki és így nagy feladatok várnak a tagokra, Nachtschel Odön főmérnök helyettes üzemigazgató fel akarta olvasni az autóbussz felügyelő bizottság legutolsó ülésének jegyzőkönyvét.

— Ne tessék felolvasni — mondotta az elnök — mert valószínű, hogy az autóbussz felügyelő-bizottságot vissza fogja állítani a közgyűlés és majd az fogja hitelesíteni.

Ezt a véleményt vallotta Zerkovitz Rezső bizottsági tag is.

— A legelőkeltebben perhorreszkálni kell a bizottságnak — mondotta ezután Fényes — azt az eljárást, amely abban nyilvánul meg, hogy amint ma egy újság megírta, megakarják felelősséget a közgyűlés egyhangú határozatát, a mellyel az autóbussz felügyelő bizottságot megszüntette. Ezt legerélyesebben el kell ítélni, mert az érdekeltek szembe helyezkednek a város közérdekével és majd megialáljuk a módját annak, hogy kellő eréllyel vissza is utasítsák ez a merénylet. Ha az érdekeltek arra

számítanak, hogy a főispán beteg és szabadságra megy és ha abba kapaszkodnak, hogy a polgármester alnöke a Martának és így könnyebben intézik el a maguk ügyét, akkor csalódnak. Ezt minden áron meg fogjuk akadályozni. A polgármester objektivitása ebben az esetben nem akceptálható és ezért azt indítványozom, hogy írjon át a bizottság a tanácshoz és kérje meg, hogy az esetre, ha a felelősséget beadják, tegye azt át a műszaki bizottsághoz, hogy az szakszempontról hozzá szólhasson, de ne a polgármester terjessze ezt fel a maga, nem elfogulatlan véleményével a miniszterhez.

— Nem tudom, hogy a Marta felelősséget vagy nem — mondotta az elnök — de azt tudom, hogy a felügyelő bizottság egy szabályrendelet alapján működik, amely ugyan még jóvá hagyva nincs, de a miniszter tudtával működésünk alapjául szolgál. Nem hiszem azonban, hogy a főispán, vagy a polgármester mást képviselne, mint ami a város érdeke. A felelősség nem kerülhet a bizottság elé, mert a felterjesztés a polgármester diskrecionális joga és kötelessége. Talán ezt tudva a bizottsági tag ur visszavonja indítványát.

— A polgármester kettős minőségében — szólalt fel újra Fényes — igen kényes helyzetben van, amikor a Martáról van szó. Nem akarok a polgármester integritásához hozzányúlni, de nem tartom őt elfogulatlanak a Martával szemben és a kérdést műszaki szempontból meg kell világítani a miniszter előtt. Fenntartom az indítványomat.

— Sok alaptalan invokációt hallottunk már Fényes bizottsági tag utól a Marta ellen — mondotta Rosenberg Miksa dr. — és nem tudom megérteni, hogy miért lenne ezt kötelező elűzni. Noha ügyész vagyok a társulatnak és ezidáig soha sem szállottam szembe a bizottsági tag ur animozitációjával eredő kirohanásával, tartom magamat ez alkalommal olyan objektívnek, mint mikor Fényes ur a villamosági részvénytársaság igazgatójának szerepében védte a vállalat érdekeit. Noha nincs rá megbízásom, kijelenthetem, hogy a Marta részéről senki sem fogja megfélemlíteni a közgyűlés határozatát, de megjegyzem, hogy a mindenkori polgármestert a közgyűlés határozott kívánására kellett a vállalat igazgatóságába beválasztani. Varjassy polgármester őt is a város érdekeit védi és nem eszelecszik, úgy mint Fényes ur, aki mint a villamosítást előkészítő bizottság előadója úgy idézett a maga álláspontjának kedvéért írásban letett szerződéséből, hogy azok szövegében azok a szavak nem is találhatóak, vagy másképp hangzanak. Kimondom bátran, hogy még nem gazember senki sem, aki azt meri állítani, hogy a Varjassy Lajos-utcsában a villamos vasut nem lehet lukratív vállalat. Tiltakoznunk kell az ellen, hogy a bizottsági tag ur minden egyes alkalommal felhasználja arra, hogy jelen nem levő és védekezni nem tudó egyéneket meggyanúsítson.

— Ha a polgármestert akarta Rosenberg dr. ur megvédeni — mondotta újból Fényes, Rosenberg: Nem.

Fényes: tudomásul veszem, mert különben fogadtatlan ügyvédnek kellene tekintenem. Csak arra akarom figyelmeztetni, hogy mikor én védtem a villamos társaság érdekeit, akkor én nem voltam semmiféle bizottságnak sem tagja. Megnyuzvással veszem tudomásul, hogy a Marta nem ad be felelősséget, mert kijelenthetem, hogy az egész város felzudulna és botrányok lennének belőle.

Zerkovitz: Ha a bizottsági tag ur botrányt akar csinálni, akkor lesz.

Fényes: Igen én csinálom botrányt, mert én nem vagyok érdekelve, de az urak, akik itt védik a Martát, igen. A polgármestert nem támadtam meg, személyében, de ha felelősség érkezik be, akkor mi is megmozdulunk és névszerint fel fogjuk sorolni a miniszter előtt, hogy kik vannak érdekelve abban, hogy Aradon autóbusszok járjanak.

— Tessék, nem ijedünk meg — mondotta Zerkovitz.

Az elnök megkérdezte, hogy óhajt-e még valaki a kérdéshez hozzászólni, majd szavazásra bocsátotta Fényes indítványát. Rosenberg kijelentette, hogy nem szavaz, Heinrich Gyula pedig azt, hogy csak műszaki kérdésekben nyilatkozik. A bizottság napirendre tért az indítvány felett.

Megkezdődik a francia offenzíva.

(Uj haditerv az olaszok és oroszok sürgetésére. — Támadások Joffre ellen.)

Távirati tudósítás.

Genf, szeptember 17.

A francia haditudósítók azt az információt nyerték, hogy a most Calais-ban tartott haditanács elhatározta, hogy a nyugati fronton új terveket fog keresztül vinni. Nem várnak csapaterősítésekre, hanem rögtön meg fogják kísérelni a terv keresztülvitelét. Ez a határozat az oroszok és az olaszok unszolására történt, akik elérték azt is, hogy vezérkaruk részt vegyen a nyugati operációk vezetésében.

Eléggedetlenek a franciák Joffre-val.

Genf, szeptember 17. Franciaországban újabb krízis dúl, amely előreláthatólag súlyosabb következményekkel fog járni, mint az eddigiek. A legújabb akció Joffre ellen irányul: a főparancsnok legutóbb elejtette Sarrail tábornokot, akit kárpótlásul Mullerand utódjául akarnak kineveztetni. A parlamentben nagy volt a vita afelől, vajjon a tábornok menesztése megokolt volt-e vagy sem, a szociálisták azonban mindenesetre örömmel látnák, ha Sarrailt tényleg megkínálnák a hadügyminiszteri tisztséggel. Ez azonban nem fog megtörténni, miután a tábornoknak akár akarja, akár nem, a Dardanellákhoz kell mennie és elutazása közvetlenül küszöbön áll.

A Sarrail-eset újra megmutatta, hogy az a feltétel bizalom, melynek Joffre ez ideig részese volt, kezd megmozogni. Különösen Clemenceau támadja a generalisszimust, miután a hadsereg állandó tetlensége egyáltalán nem egyezik a francia jellemmel, amelyet Clemenceau képvisel. A lapok szerették Joffret a legnagyobb romáikkal összehasonlítani és felülmúlhatatlan türelmét kivételes erénynek beállítani. Ezzel szemben azonban tény az, hogy most már csak Joffre egyéni türelméről van szó, de a nemzet egyre türelmetlenebb. Mindenki boldog volna, hogyha legalább néhány kilométerrel előbbre tudnának jutni, még azok is azon az állásponton vannak, akik különben sajnálják az emberi élet hekatombáit. Lassankint kénytelenek megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy a gyors és diadalmas offenzíva nem tartozik a valószínűségek közé: egyre több barakk épül felre, nagy előkészületek történnek az egész fronton az állandó ottmaradásra és azok, akik hazajönnek szabadságra, reménytelenül nyilatkoznak a németek hatalmas defenzív erejéről.

Az a csalódás, a melyet Joffre okozott, nem politikai jellegű, hanem érzelmi megnyilvánulás. A vádak, a miket ellene emelnek, a legkülönbözőbbek attól kezdve, hogy szabadkőműves, egészen addig, hogy nem készítette elő a hadsereget a háborúra. Ez az utóbbi szemrehányás különösen jellemző, mert épen az volt a legnagyobb vád Németország ellen, hogy állandóan készült a háborúra. Természetesen

nemcsak a generalisszimusz a vádlott, hanem mindenki, a ki szerepet vitt, vagy ma szerepet játszik.

Nagy az elkeseredés az arrasi csata miatt is. Hír szerint ennél a legutolsó offenzív kísérletnél Joffre tizenkét órai időt engedett a zuávoknak, hogy áttörjék a német frontot. A zuávok állítólag már három óra alatt véghezvitték az áttörést és ez volt az oka, hogy a tartalék nem érkezett oda idejekorán, úgy, hogy nem tudták a hiányokat pótolni: a németek visszafoglalták hadállásaikat. Ez a regény jól hangzik, de nem hisznek neki. De nem hisznek Joffrenak sem, haragszanak azért, hogy nem ellenőrizi az összes rendelkezéseit, hogy nincs jelen a fronton, nem beszél minden katonával s nem vesz részt a rohamokban, hogy győzelemre vezesse hadseregét. Sok

szemrehányáson azonban felülkerekedik egy gondolat, amelynek félelme ereje ránehezedik a francia nemzeti géniuszra: **mikor kezdődik az új nemzeti offenzíva?** Ez a veszély a legfenyegetőbb.

Új angol hadosztályok a fronton.

Zürich, szeptember 17. Szejci lapok jelentése szerint a flandriai fronton körülbelül huszonhat angol hadosztály kell, hogy legyen, miután a veszteséglistákból ennyire lehet következtetni. Az új Kitchener-hadsereg tizenegy hadosztályból áll, habár ezredek gyanánt szerepelnek és mindegyikük tizenhat zászlóaljra oszlik. Az új hadosztályok egynemélyike több részre osztva harcol a Dardanelleknél, a francia fronton és a perzsa öbölben.

Galiciában és Kurlandban nagy csatát vivunk az oroszokkal.

(Orosz külön béke hírei Amerikában. — A németek minden elérhetőt elérték. — A cár új seregének szervezése.)

— Távirati tudósítás. —

Berlin — Bécs — Budapest, szeptember 17.

A párisi Temps írja: Az orosz fronton most két óriási ütközet van folyamatban, minden más hadművelet most másodrendű. Az egyik nagy csata Kurlandban folyik, a másik Galiciában. **A kurlandi csata az oroszok számára kedvezőtlenül fordult.** Below tábornok a Dünánál csak kevés csapatot hagyott és délkelet felé irányított gyors mozdulataival visszavonulásra kényszerítette az oroszokat, akik most már csak Abeli környékén tudnak kifejteni némi ellenállást; délfelől Eichhorn tábornok veszélyezteti az oroszok balszárnyát, a ki észak felé előnyomulva Dünaburg körül támadja meg a vilnai vasúti vonalról visszavonuló ellenséget. Galiciában osztrák és magyar haderők támadták meg az orosz vonalat; az oroszok most attól tartanak, hogy Tarnopol és a Dnyeszter között álló orosz hadseregnek kelet felé vissza kell vonulnia.

Pozícióharó lett az orosz ellen-offenzívából.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az oroszok keletgaliciai offenzívája, amelyhez utolsó reményüket fűzték, meghiúsultnak tekinthető. Az átesoportosított orosz haderőt ezen a fronton ékalkjába tömörítették, amelynek szután a mi arcvonalunk áttörése és felgöngyölítése lett volna a célja. Ezt az eredményt azonban csak első meglepő támadásuk hozhatta volna meg, de ez kudarcot vallott és frontunk sehohsem ingott meg. Csapatunk hősi ellenállása pozícióharccá változtatta az orosz offenzívát, de az oroszok ennek ellenére sem hagytak föl kísérletezéseikkel s naponként véresre törtek magukat hadállásaink ércfalán. Tegnap rendkívüli heves támadásaik különösen nagy veszteségeket szereztek számukra, amelyeket a nagyszerűen küzdő budapesti ezredek és a kolozsvári honvédek ellentámadásai még megővesztettek.

Megerősítették az orosz besszarábiai városokat.

Berlin, szeptember 17. A Nationalzeitung jelenti az orosz határról: A besszarábiai határon, az összetoborozható legnagyobb munkástáborral folynak az erődítési munkálatok. Ezek a munkálatok még távolról sem fejeződtek be.

Az oroszoknak a besszarábiai hadsintéren való lanyha ellentállása jórésben ezeknek a munkáknak bafejezetlen voltára vezethető vissza. A Szereth és a Zbruc között harcoló orosz csapatok az utóbbi napokban jelentékeny erősítéseket kaptak, hogy ezt a vonalat a végső-kig tartásák. Különösen megerősítették Proskurow városát. A vasúti vonalakat titokzatos módon építették. Chotin és Kamenev-Podolsk várait szintén rendkívülien megerősítették; mindkét várba új nehéz ágyukat szállítottak. A két vár között négy záróerődöt építettek, úgy hogy a mintegy 25 versztnyi utvonat egy nem lebecsülendő erejű záróláncolatná fejlődött. Figyelemre méltó, hogy ezen a vidéken egy segédvasutat építettek, a melynek feladata a csapatellátások megkönnyítése. A legerősebben a osisenewi erődítések kiépítésén dolgoznak. Az oroszok jelentős támaszpontjainak tekintjük még Bendery és Terespol városokat. Ez utóbbi három hely záróerődökkel van egymással összekapcsolva. Ez az erődesoport van hivatalva mindenekelőtt az Odessza felé vezető vasutat fedezni.

A fenyegetett orosz városok élete.

Stockholm, szeptember 17. Moszkvai lapok Kiew feladásának lehetőségét fejtegetik. A vasúti hivatalnokok már elhagyták a várost. A személyzet kivonulása nyomán jelentékeny izgatottság támadt. Az újságok, a papír hiánya miatt fél nagyságban jelennek meg. Az iskolák zárva vannak. A lakosságot falragaszok óvják a hazug hírek terjesztésétől. Bizottságok szállítottak ki megbeszélési azokat az épületeket és gyártelepeket, amelyeket hadászati okokból szükségesnek látszik lerombolni.

Dünaburg kiürítése immár bafejezetett. A városban minden élet kihalt. A külvárosok szegényebb lakossága maradt csak ott, ez is azért, mert a moszkvai kormányzóság túl van zsúfolva menekültekkel. Az oda menekültek száma mintegy 360 000.

Rigában nyugodt az élet. Mindenütt németül beszélnek. A legutolsó napok megmaradt rigai német lapot, a Rigasche Zeitungot a katonai hatóságok most betiltották. Reuters-Nolcken gróf, kurlandi nemesi marsall ellen büntető eljárást indítottak azon a címen, hogy provokáló módon nyilvánosan beszélt németül.

Ever tábornok seregének veszedelme.

London. A Daily Mail tudósítója szerint a hadügyminisztériumban még mindig remélik, hogy a grodnoi csapatok a fenyegető átkarolástól kiszabadulnak. Ever tábornok hadseregé-

nek jó részét azonban elveszettek tekintik. A német támadások most ugyan lassabb tempóban folynak, de még mindig nem észlelhető olyan jelenség, amely arra engedne következtetni, hogy a németek megállani szándékoznak.

Amerikai kombinációk orosz különbékéről.

Newyork. Az Outlook című amerikai folyóirat, amely Bryan volt külügyi államtitkárral tart fenn összeköttetést, megemlékezik az orosz vereségek óta egyre szállongó békehírekről. Az amerikai lap nem tartja lehetetlennek, hogy a békeajánlatok eszméjét mértékadó helyeken is felvethették, mert a németek, a kik Oroszországban mindent megnyertek, amit csak nyerniök lehetett, most igen előnyös feltételek mellett köthetnének a monarchiával és Törökországgal együttesen békét Oroszországgal. Ha nem is bizonyult igaznak, hogy a német császár a dán király útján már békét is kínált az oroszoknak, annyi bizonyos, hogy **az orosz külön béke a levegőben van.** Az Outlook azt hiszi, hogy a szövetséges entente államok hivatalosan addig nem tárgyalnak a békéről, amíg a békeajánlatok nem tartalmazzák Belgium és Franciaország kiürítését. Egy ilyen ajánlat alapul szolgálna a gyors békére, amely **a németekre és a monarchiára nagyon kedvező lenne,** enélkül azonban, ha béke nem is, de fegyverszünet létrejöhetne.

Az új orosz hadsereg előkészítése.

Stockholm, szeptember 17. Karlgren svéd szerkesztő, aki hosszabb utat tett Oroszországban, folytatja tapasztalatainak az entente iránt való hajlandóságát eláruló leírását a Dagens Nyheter-ben. Elmondja, hogy látta a tizenkilenc éves ujoncok bevonulását, ami közben történt ugyan, de minden hazafias lelkesedés nélkül. Általánosságban Oroszországban nem tudják elhinni, hogy a háború olyan végzetes fordulatot vett. Az orosz néplörmegak közömbösekké maradtak, amikor olyan városok és községek elestéről értesülnek, amelyeknek még a nevét sem tudták annak előtte. Amíg a népet a komoly helyzetről fel nem világosítják, addig a háború számukra nem nemzeti ügy. Az orosz katona megteszi kötelességét, de minden hazafias lelkesedés nélkül. Karlgren azt írja, hogy még mindig nagy orosz katonanyag van kihasználatlanul, mert még csak most hívják be a tizenkilenc éveseket és a népfelkelés első kategóriáját. A népfelkelőkből még mindig tizenkét millió embert lehet behívni. Természetes, hogy ezek a rekruták nincsenek kiképezve, de arra gondolnak, hogyha a háború évekig tart, még akkor sem lesz katonában hiány. Ruszkij generálisnak Pétervárou sikerült egy millió hadsereget összeállítania. Azt is tervezik Oroszországban, hogy behívják katonai szolgálatra a esendőket, akik régebben mind hisztiek voltak. A hadvezetőségnek ez a szándéka természetesen igen népszerű a népkörében, mert legalább megszabadul közvetlen zsarnokaitól. A háború sorsa Oroszországban a hadianyag előállításától függ és meg vannak győződve arról, hogy a hiányokat csakhamar pótolni fogják, amikor azután megkezdődhetik az új nagy orosz offenzíva.

Berlin, szeptember 17. A kopenhágai National Tidendének jelentik Pétervárról: A cár szentesítette azt a törvényt, a mely elrendeli a birodalmi honvédelem behívását. A hadügyminiszterium már megiette az előkészületeket az újoncok bevonulására és számít rá, hogy nyolc millió főt tud kiállítani, egyelőre azonban csak a legfiatalabb korosztályokat fogják fegyverbe szölitani. Valószínű, hogy ez hiu reménynek fog bizonyulni, mert a meglévő kerekek Oroszországban csak félmillió ember behívását teszik lehetővé, de még ha két milliót sikerülne is sorozni, az csak arra volna elegendő, hogy pótolja azokat az óriási veszteségeket, a melyeket az orosz sereg május óta szenvedett.

Japán tisztak átlépése az orosz hadseregbe.

Pétervár. A Slovo jelenti Tokióból: A japán kormány megengedte, hogy japán tisztak beléphessenek az orosz hadseregbe, de minden egyes alkalommal kérvényt kell benyújtaniok és a kormány esetről-esetre dönt a kérések felett.

Pétervár légi védelme.

Kopenhága. A pétervári katonai parancsnokság napiparancsából kiderül, hogy a meg erősített helyőrségnek magánházakban való elhelyezése nem katonai okokból történt, hanem óvintézkedés esetleges német repülőgépek ellen.

Orosz hivatalos jelentés a vilnai döntő offenzíváról.

Budapest. A Magyar Távirati Iroda jelenti a sajtóhadiszállásról:

Oroszország: Riga, Friedrichstadt, Jakobstadt irányában nem történt lényeges változás. Az Ekau alsó folyásától Mikraig kisebb csetepaték. A Linden és a Friedrichstadttól husz versztovire északnyugatra lévő terület között a tüzpárbaj szemmel láthatóan erősödik. Jakobstadttól nyugatra a Piktersanke tavak területén makacs harcok folynak. Dünaburgtól nyugatra és délnyugatra az ellenség erőyes offenzívába kezdett. Abeljizis területén és tovább délre makacs harcok fejlődnek. A vasútvonalat az ellenség Nowoswieczny mellett megszakította. Az ellenség Vilna területén döntő offenzívába ment át, nyomása alatt csapataink Podbrodzy vasúti állomás területére vonulnak vissza. (A német hadvezetőség napok előtt jelentette a vilna—dünaburg—pétervári vasút elérését. Szerk.) Vilnától nyugatra Cranyig semmi változás. A cranyi—moszti fronton a harcok Skidel körül s tovább keletre egyre hevesebbek lesznek. Az ellenség Skideltől keletre offenzívába megy át. Az utóvédharcokban, amelyeket az utánunk nyomuló ellenség tartóztatása végett folytatunk, tüzéségünk hatalmas tüzelést zúdított az ellenségre.

A Volkovisk—Kartuskaja—Boreza front utjain az ellenség óvatosan nyomult kelet felé. Az a törekvése, hogy erőyes offenzívába menjen át, mindenütt ellenállásra talált és semmi befolyással nem volt csapataink rendezett visszavonulására, amelyet már előre elhatároztunk. Kobrin és Pinszk között általában nincs változás. (Azóta már van: Pinszket Mackensen elfoglalta. Szerk.) Drohicynától keletre kisebb összefüggések Saray vasúti állomástól délkeletre csapataink feltartóztatják az ellenséget, amely azon fáradozik, hogy a Stry és Goryn folyók mentén Kolki területéről kelet felé nyomuljon előre. Derazno körül heves harcok. Rovnótól délnyugatra, Dubno—Kremienec területén sikertelen osztrák támadások. Galiciában Tarnopol körül csapatainknak gyilkos ellenséges tüzéségi tűz ellenére is sikerült újból kevés tért nyerni. Foglyokat ejtettünk, gépfegyvereket zsákmányoltunk, visszaszorítottuk a németeket, a kik észak felé vonulnak vissza. A Szereh alsó folyását Zalesceki körül az ellenség offenzívájával tartóztatni igyekezett előnyomulásunkat, de makacs harcok után ismét megvertük és szétszórtuk.

Általában a német-osztrák tevékenység az offenziv hadműveletek mérséklődését mutatja.

Reakciós uralom Oroszországban.

Kopenhága. A cár a дума küldötteit Gorevkin után fogadta kihallgatáson. A tárgyalások sokáig tartottak. A cár döntése súlyos következményekkel járhat. Ugy hiszik, hogy most kiméletlen reakció veszi kezdetét, mely a szerencsétlen hadviselésnél igen könnyen robbanást idézhet elő. A дума többsége a дума elnapolását a közvélemény kigunyolásának minősíti, mely végzetes következményeket idézhet elő. A kabinet több tagja le fog mondani.

Arad országos akciója a hus-ínség ellen.

(Hat koronás zsír ár. — A lisztnagykereskedők tanácskozása a városházán)

Az Aradi Közlöny indítójától.

Arad, szeptember 17.

Holnap Arad város tanácsa a sertés hus és sertés zsír árának emelésének keserű kérdést tárgyalja, mert az ármegállapító bizottság ma Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartott ülésében maga is megijedt az aradi bentések ama kijelentésétől, hogy ha a város nem engedi meg a zsír árát hat koronára, a hus árát öt korona husz fillérre felemelni, akkor nem lesz Aradon se hus, se zsír. Ellenben ha kapitulál a bizottság és elfogadja azt, a mit a bentések diktálnak, akkor lesz bőségben minden.

Nehogy igazságtalansággal vádoltassunk, írjuk meg nyomban azt is, hogy ma az aradi piacon Green Nándor főkapitány jelentése szerint nyolc darab közép minőségű és négy darab hízott sertés „jelent meg”. Ez utóbbiakat a tulajdonosuk egy mikolakkal hentesnek 2500 koronáért adta el. Négy sertés 2500 korona!

A tanács, mint a polgármester kijelentette, holnap azonban nem csak a husárak megállapításával foglalkozik. Az Aradi Közlöny ma rámutatott a baj eredetére. A termelők igényeit a kormánynak a reális mértékre kell le szorítania, mert a mi ma folyik az országban, az nem egyéb, mint a falu háborúja a város ellen. Mintha a jámbor vidék a városok kiéhezítését tüzte volna ki zászlójára jelszóul.

Arad város tanácsa rendkívüli közgyűlés összehívását fogja elrendelni és innen egy országos akciónak kell kiindulnia, amely az élő állatok árának szabályozását, az ország állatállományának megvédését fogja követelni a kormánytól. A tenyésztő ma oly horribilis árakat kap, hogy az csábítja az eladásra és a háboru után depokoráció, állathány fenyegeti az országot. Az Omgo a keleti állatvész ürügye alatt egy nap alatt kifutda vinni a kormánynál, hogy a meghódított területekről az állatbehozatait eltiltsák, remélhetőleg a városok feltépése a kormányt ezek érdekében is cselekvésre fogja késztetni.

Az aradi bentések kérelmére a polgármester összehívta az ármegállapító bizottságot. Próbavágást nem lehetett tartani, mert mint említettük, felhajtás nem volt. A polgármester kérelmére a főkapitány megállapította a bentések bemondása alapján, hogy Aradon mindössze 2813 kiló zsír van raktáron.

— Ha az urak — mondotta a polgármester — annak idején átvették volna a mezőhegyesi sertéseket, ma lenna elég zsír Aradon.

— Megette volna azóta a kamat, válaszolták a bentések.

A polgármesternek arra a kérdésre, hogy az esetre, ha magasabb árakat állapítana meg a bizottság, meddig tudja garantálni, hogy elég hus és zsír lesz. Sztojakovits Milán azt felelte, hogy 2—3 hélig. A bentések kívánsága az, hogy a zsír kilóját 6 koronában, hajat 6 korona 20 fillérben, zsír szalonnát 6 koronában, a húst 5 korona 20 fillérben és 5 korona 40 fillérben állapítsák meg. A polgármester kijelentette, hogy a tanács holnap foglalkozik az ügyvel.

A közlekedési bizottság Jós Rezső helyettes polgármester elnöklésével tartott ülésében a liszt elosztás kérdésével foglalkozott. Az elnök bemutatta a Központi Takarékpénztár újabb ajánlatát, amelyben az igazgatóság kijelenti, hogy a lisztforgalomból fél százalékot kér és ennek fejében hajlandó az elosztó irodát felállítani és a malmokkal az elszámolást eszközölni.

A bizottság tagjainak véleménye megosztott, mert egy részük azt kívánta, hogy a város maga végezze az elosztást, más részük hajlandó egy harmadik közegre bízni, aki a város részéről, ugyszólván a malmokkal szemben kiszolgáltatót liszt mennyiség ellenőrzését végzné. Abban történt végre megállapodás, hogy hétfőn összehívják valamennyi lisztnagykereskedőt és mondják meg ők, hogy melyik lenne a legjobb módja a liszt elosztásnak. Ez azért is szükséges, mert elvként mondotta ki a törvényhatóság, hogy a nagykereskedőket ugyan keresethez juttatja, de a rezszi költséget az ő hasznukból szándékezik fedezni, minthogy a kiskereskedő és a malom közt nem kell okvetlen egy nagyobb, hasznot eltevő közvetítőnek is állnia.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az aradi zenekonzervatóriumba a beiratások szeptember hó 1-én megkezdődtek Müttormüller József igazgató, Szabadság-tér. 2987

* A páncélos repülőgép titka. (Bűnügyi dráma az Urániában.) A színház tegnapi bemutatója nem várt nagy sikert aratott, mert a kép érdekes kidolgozása és a cselekmények izgalom volt teljesen le kötik a nézők figyelmét. A repülő gép terveinek ellopása, a tettesek iránti ellenszenv, a nyomozás idegizgató egyes részletei megkapták a nézőket. Szárazon és vízzen, a levegőben és a föld alatt folyik a nagy mérvű üldözés, mely végre is eredményre vezet, mert a rendőrségnek sikerül a tetteseket kézre keríteni. Csodálatos szép a képnek technikai kivitele, mert benne meg találjuk mind azt, ami a közlekedési eszközök fejleztésében ma csak feltalálható. A szereplő színészek mind első rangú alakítású nvuitanak, ugy. hogy a kép minden vonatkozásban művészi jellegű. — „Erdő mélyén” irodalmi szenzáció, mely a budapesti Tivoli mozgóban naponta zsufolt házat vonz, legközelebb az Urániában. 5

* Psilander premier az Apollóban. Psilander, az elegáns, karesu dán színész is azok közé a művészek közé tartozik, akiket bírálni lehet, de megenni sohasem. A mozinak olyan kitartó moziarja még nem volt, mint Psilander, aki minden szerepében eredeti és érdekes tud lenni. A dráma az ő érvényesülésének létköre, ma azonban egy vigjátékban látuk britiáns alakítású nyujtani. A darab szűzsége kitűnő alkalmat nyujtott Psilander tulajdonságának érvényesülésére. A makacs baroness nem akar még hallani sem arról, hogy a durgazsg nagybácsija által kijelölt Balhausen Arthur gróf felesége legyen. A fiatal gróf ezt megtudja s mint intézőnek szerződik a lány szüleihez. Terve sikerül: a esinos baroness meghódítja s aztán lelplezi magát. Most már Elsa is szívesen hozzá megy a grófhoz, akit mint egyszerű intéző szeretett meg. Az Apolló-színház tele nézőtér előtt mutatta be a nagy-szerű Nordisk-filmet és a változatosan összeállított mellékkepeket. Az új műsor még szombaton és vasárnap kerül vetítésre. 8

Döntő csatát veszett a Balkánon az entente diplomáciája.

(Bulgária állásfoglalása. — Román ruzszofilek panaszkodnak.)

Távirati tudósítás.

Bukarest—Szófia, szept. 17.

Ferdinánd román király, aki tegnap este egy hétig tartó kirándulása ment a Dunára, elutazása előtt kihallgatáson fogadta Czernin gróf bukaresti osztrák-magyar követet.

Román ruzszofilek kesergése az orosz helyzetről.

Bukarest. Take Jonescu „La Roumaine” című lapjában „Rossz hírek” címmel egy igen melankólikus cikket közöl, amelynek bevezetése a következőleg hangzik:

— A Balkán hírei nagyon rosszszak. Semmit sem használna, ha ezt az igazságot eltitkolnánk, vagy gyengíteni. A három főváros egyikében sem voltak képesek a helyzet magaslatára felemelkedni. Mindenütt csakis a helyi kérdésre tekintettek, mintha a mostani nagy konflagrációban lehetséges lenne, egy ország kérdését az általánosától elválasztani... A Balkán népek megátalkodottságától, amelyek nem akarják megérteni az ő igaz érdekeiket, az ellanyhulásnak egy nemét érezzük abban, hogy az egyetértés és szolidáris előmenetel eszméje után törekedjünk.

Carp Besszarábia megszerzéséről.

Bukarest. A „Dimineața” írja a következőket:

Carp Péter mult vasárnap a bukaresti vonaton több moldovai földbirtokossal utazott, akik a terménykivétel megszakítása miatt panaszkodtak.

„Lagyetek nyugodtak — mondotta nekik Carp — néhány nap múlva Besszarábiát adom nektek.”

A román kivitel és bevitel.

Bukarest. A romániai vasutigazgatóság táviratilag értesítette az illetékes vasutállomásokot, hogy bizonyos áruk és termények kivitele ismét megkezdődik. A magyar államvasutak közölte Bukarestben, hogy néhány nap múlva a határ több pontját az áruszállítás céljából megfogja nyitni.

Bukarest. A Románia részére Németországban megrendelt szénmennyiségből eddig 100 vagon érkezett meg. Még 100 vagon érkezni várnak, amelyet azonban a németországi szállítócéggel kötött szerződés értelmében Bulgária részére fognak továbbítani. A szerződés szerint a szállított szénnek egy része Romániában marad, másrésze Bulgáriába megy.

A négyesszövetség diplomáciája csatát veszett.

Bukarest. A hivatalos Independance Roumaine írja az alábbi feltűnést keltő cikket:

— Most már tudjuk, hogy Szófia a kapott területi engedmények fejében hálából arra kötelezte magát, hogy Törökországgal szemben legalább is jóakarati semlegességet tanúsít. Világos, hogy az entente diplomáciája a Balkánon vereséget szen-

vedett, hacsak nem fog valamelyes hirtelen és nem várt visszaesés bekövetkezni. A négyesszövetség diplomáciája arra akarta Bulgáriát megnyerni, hogy a Dardanellák elleni akcióban és Konstantinápoly meghódításában vegyen részt. Szófia ezt az ajánlatot elutasította és Törökországgal kötött egyezséget. Sőt még többet tett. A bolgárok — ha a „Temps”-nak hinni lehet — szorgalmasan dolgoznak Dedeagats kikötőjének megerősítésén, az Egei tenger partján nehézütegeket állítanak fel és éjjelenként stratégiai okokból a kikötőturaló magaslatokon való járást-kelest betiltották. A négyesszövetség ma már tisztában van azzal, hogy a Gajipoli félszigeten már nem számíthatnak Bulgária segítségére. Saját erőikkel kell folytatni a harcot a halál eme félszigetén, ahol a védők művészete olyan védelmi vonalat emelt, melyet halomszámra fednek az ellenséges hullák:

A négyesszövetség kétségkívül elvesztette a második diplomáciai játszmát. Meglátjuk majd, hogy ki nyeri meg az utolsót.

Bukarest, szeptember 17. A „Journal de Balkans”-nak „A négyesszövetség kudarca” címmel az alábbi táviratot küldték Nisből:

„Bulgáriai és szerbiai hivatalos körökben egész bizonyosan állítják, hogy a török-bolgár megegyezést aláírták.

A törökök már megkezdték a bolgároknak átadandó területek kiürítését. Ugy látszik, hogy a négyesszövetség a játszmát Szófiában végleg elvesztette.

Ha az osztrák-németeknek sikerül Szerbián keresztül a bolgár határhoz jutni, Konstantinápolyba való átvonulásuknak Bulgária nem fog ellenszegülni.

Általában azt hiszik, hogy nem fogják megkockáztatni, miszerint Szerbiát, vagy Romániát megtámadják. A bolgár politika jövőre passzív összegtűggesben lesz az osztrákokéval és a németekével.”

Szabadságolások a bolgár hadseregben.

Bukarest, szeptember 17. Szófiából jelentik: Az 1912. évfolyambeli katonákat szabadságolták.

Románia politikája változatlan?

Bukarest, szeptember 17. A Moldova, a mely eddig a legállhatatosabban ostromolta Bratianut, hogy katagórikusan telessen arra a kérdésre, vajjon van-e valamilyen megállapodása a négyesszövetséggel, mai számában tudomásul veszi azt a cáfolatot, amelyet a félhivatalos kormánylapok most végre közölnek és megállapítja ennek kapcsán, hogy Filipescu kijelentése, bármilyen apo-

diktikusan hangzott is, valótlán volt. A Moldova leszögezi tehát azt a tényt, hogy Románia külső politikája ebben a pillanatban hivatalosan még mindig azon a bázison van, a melyet a tavalyi döntő koronatanácskozás a számára kijelölt.

Nemzeti kormány áll Románia élére.

Bukarest, szeptember 17. A Dimineața értesülése szerint politikai körökben elterjedt hírek szerint a Bratianu-kormányt pártközi kabinet váltja fel. A helyzet megérett arra, hogy a nemzet minden erejét összpontosítsák és nemzeti kormány vegye át a dolgok intézését.

Fiatal romántisztek kinevezése.

Bukarest, szeptember 17. A román katonai akadémia másodosztályú növendékeit tisztekké nevezték ki s az egyes csapattestekhez beosztották őket.

Bulgária csak a központi hatalmak barátjával szövethetik.

Bukarest. A Ziuva szófia tudósítója a következőket jelenti: A török területek átadása szeptember 18-ikán kezdődik és 19-ikén be fogják fejezni. Ezzel Bulgária nemcsak barátjává lesz Törökországnak, hanem egyben kezét nyújtja a központi hatalmaknak is. Románia azt kívánta, hogy Bulgária megegyezést létesítsen vele. Ez azonban csak akkor történhetik meg, ha Románia a központi hatalmakhoz csatlakozik.

Az entente sürgős választ kér.

Szófia. Az entente jegyzékének átnyújtásánál a követek a lehető legsürgősebb választ kérték, amit Bulgária meg is ígért. Az ellenzéki vezérek legközelebb megjelennek Radoszlavow minisztereinknél.

Szerbia elkeseredése Oroszország ellen.

Szófia. Ideérkezett nisi jelentések szerint a szerb sajtóban mind sürűbben jelennek meg heves támadások az entente és főleg Oroszország ellen. Az entente nisi követői már fel is szólaltak a támadások miatt a szerb kormánynál. Megbízható forrásból származó értesülések szerint a szerb hadseregben most ugyanolyan oroszellenes áramlatok keletkeztek, mint 1913-ban a bolgár hadseregben. Az entente diplomáciája, melyet most a Balkán ügyekben az angol követség irányít, nemcsak Bulgáriához, de Szerbiához és Görögországhoz is ultimátumszerű jegyzéket készül intézni.

Naptárhirdetőink

szives figyelmébe,

Az ARADI KÖZLÖNY kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is díszesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kérjük t. hirdetőnket, hogy tudni szándékait hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — idejekorán hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Mozgalom a tűzveszélyes Ländler-telep ellen.

(Ki kell telepíteni a városból a tűzfészket.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 17.

A Boros Béni-tér és környékének lakói körében a legnagyobb megütközéssel tárgyalják egyes tényezőknek azt az állásfoglalását, amely az ismét leégett Ländler-féle fűrésztelepnek mostani helyén való meghagyása mellett nyilatkozik meg. A város érdekeit képviselő hatóságnak — mondják — az volna a kötelessége, hogy az ilyen tűzfészkektől megszabadítsa a városban és életében fenyegetett polgárságot. Nincs talán még egy városa ennek az országnak, ahol megtűnnek, hogy az ilyen tűzveszélyes telep a legfőbb utvonalon, modern házak és sűrűn lakott udvarok között állandó rettegésben tartson sok ezer polgárt. Az arra illetékes hatóságnak meg kell végre érteni, hogy ezt a kérdést nem szabad többet elodáztatni. Amikor hét esztendővel ezelőtt elhamvadt a Ländler-telep, akkor is általános mozgalom indult meg a kitelepítése érdekében. Akkor is azt hangoztatták néhányan, hogy nem kell új telepengedélyt szerezni a gyárnak, hanem ugyan arra a helyre fölépíthetik, amelyen már egyszer veszélyeztette a nagy és forgalmas városrészt értékes házait. Az általános fölháborodás azonban valósággal elnémitotta ennek az elvnek hangoztatóit és csakugyan meghiúsult az a törekvés, amely a régi telepet akarta juttatni a gyulékony gyárnak. Akkor csak annyit sikerült a polgárságnak kiereszokolni, hogy a város valamivel távolabb, a Marospart szomszédságában adott helyet az üzemi épületeknek. Tette ezt abban a reményben, hogy ott nem fogja a lakóházakat veszélyeztetni. A mostani tűz azonban bebizonyította, hogy ebben a föltevésben csalódtak, mert a telep a mostani helyén is ugyanolyan közveszéllyel bír, mint hirt hét-nyolc esztendővel ezelőtt. Ha csak kissé kedvezőtlen is lett volna az időjárás, ha nem esett volna az eső, akkor ma egész csomó aradi polgár sirathatná a hatóság hét év előtti engedékenységét. Mindenki elvárja a város intézőitől, hogy még egyszer nem tessék ki a lakosság egy részét ama rettegésnek, amelyben hét évvel ezelőtt és most része volt.

Egy tekintélyes háztulajdonos, akinek a Ländler-telep közelében van ingatlana, s aki hét évvel ezelőtt aktív részt vett a gyár kihelelyezése végett megindult mozgalomban, a következő érdekes és jellemző kijelentést tette előttünk:

— Én most nem avatkozom a dologba, nem avatkozom pedig azért, mert én soha többet nem fordulok Arad város hatóságaihoz. Hét évvel ezelőtt elemi erővel tört ki a polgárság fölháborodása, minden kétséget kizáróan bebizonyítottuk, hogy ennek a telepnek nem szabad a város belterületén működni, mert sehol a világon nem engedik meg, hogy a legfontosabb utvonalon gőzfűrésztelep legyen üzemben. Mivel akkor csak fél-sikert értünk el, pedig az igazunk olyan fényes volt, mint a nap, én most már nem fordulok a hatósághoz. Várjuk meg, amíg a Boros Béni-tér és környéke elpusztul a Ländler-gyár tüzétől; akkor talán föleszmél a hatóság és nem törődik egyesek magánérdekével akkor, amikor a lakosság biztonságáról van szó. A tegnapielőtti tűz alkalmával is közel voltunk ahhoz, hogy a szomszédos házakra átterjednek a lángok. Szerencse, hogy eső volt. Ugy látszik az

ég jobban vigyáz ráuk, mint a hatóságaink.

„Boros Béni-téri háztulajdonosok” aláírással a következő levelet kaptuk:

Igen tisztelt Szerkesztőség! Önökhöz fordulunk panaszunkkal, mert az Aradi Közlöny minden közérdekű panaszunk igaz szöszölője. Kérjük az igen tisztelt szerkesztőséget, kegyeskedjék felkarolni a mi mozgalomunkat és segítségünkre lenni abban, hogy az életünkre és vagyonunkra leselkedő Ländler-féle tűzfészkek végre kikerüljön a város szívéből. Az Aradon járt más városbeli polgároknak a gunykacaiát kell hallanunk, amikor azok a Boros Béni-téren megpillantják a gőzfűrészt. Ilyesmit ugyanis csak Aradon lehet tapasztalni. A legkisebb községek vezetői is gondoskodnak annyira a gondjaikra bízott lakosságról, hogy a tűzveszélyes fűrésztelepeket nem engedik a lakottabb területeken működni. A Boros Béni-téren volt faterlepek hajdanában akkor kaptak engedélyt, amikor az a terület még libalegő volt. De most már a város főbb részei közé tartozik. Épen olyan ez, mintha Budapesten a Lipót-köruton fűrésztelep dolgozna, mert hiszen 25 esztendővel ezelőtt a Lipót-körut is olyan elhagyatott terület volt, mint annak idején a Boros Béni-tér. De a fővárosban nem engedik meg az ilyesmit. És Aradon se szabad tovább tűrni ezt a rettenetes állapotot. Ha a Boros Béni-tér további tatelepeit ki tudtuk űzni a külterületre, a nekik való helyekre, akkor a Ländler-telepet se szabad itt meghagyni, mert hiszen Ländler Aladár is annyi Aradnak, mint Cukor László, vagy Koczander Ignác.

Az igazság és a mi élet- meg vagyonbiztonságunk azt parancsolja, hogy a hatóság tagadja meg a Ländler-féle fűrészgár építési engedélyének kiadását. Nem kell azokra hallgatni, akik az állítólagos jogszabályokra hivatkozva, állandósítani akarják a rettegésünket. Sok ezer aradi polgár biztonságára több legyen, mint egyetlen cég magánérdeke!

Tizenegy hadiadó-törítés egy napon. A megyeiek hadiadóját kivéző bizottság holnap tartja utolsó tárgyalását. A mai tárgyaláson a bizottság Novák Aurél dr. ópécskai ügyvéd, Mahler Mihály pankotai, Puta Manó ópécskai, özvegy Mandl Mikályné pankotai, Rauchbauer Nándor ujszentannai, Istvánffy Béla szemlaci, Frankl Emil pécskai, Kóvér Márton szemlaci és Spitzer Mór szemlaci földbirtokos adóját abban az összegben állapította meg, melyet a pénzügyigazgatóság javasolt. Csáklán Miklós dr. ópécskai orvos, Feszler Károly magyarádi és Braun Fülöp kisjenői földbirtokos hadiadóját mérsékeltek, míg Senk Ferenc magyarpécskai főszolgabíró, Szemző Soma szemlaci, Friedmann Gyula szemlaci, Rakusán Károly pankotai, Pavlovics Konstantia pankotai, Szeifert Antal ujszentannai, Arnold Nándor ujszentannai, Kóvér Viktor szemlaci birtokosokat, Momák Floris ópécskai főjegyzőt, Szondy Géza szemlaci földbirtokost és Eliás Adolf pécskai malomtulajdonost törölték a hadiadózók névsorából.

Aradhegyaljai szőlő a király asztalán.

(Az uralkodó csemegéje. — Hogyan ad friss szőlőt februárban a ménesi szőlő-telep?)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 17.

A háboru okozta közlekedési nehézségeket nemcsak az egyszerű polgárok érzik meg, hanem nagyhatalmu személyiségek is. Bármilyen külön gonddal őrizve, megillető figyelemmel, gyorsasággal történik is a szállítás olyan helyre, mint a királyi udvar, még sem lehetetlen, hogy a katonai szállítások olyan hosszú vonalon, mint Aradtól—Bécsig, egyszer, vagy többször is keresztelik, megakasztják az utját az őfelsége asztalára szánt küldeménynek. Mert — talán kevesen tudják csak — az uralkodó schönbrunni kastélyában csakugy, mint a Burgban, állandóan aradi szőlő kerül az asztalra. A király szigorúan egyszerű étrendjének a friss aradhegyaljai szőlő a mindennapos csemegéje és gyorsan, sietve repíti a vonat időről-időre Bécsbe azt a nagy gonddal és valóságos művészettel csomagolt küldeményt, amely a királyi szőlőt viszi.

Csak most, a háboru bonyodalmas napjaiban történt meg, hogy az udvartartás által időről-időre megrendelt küldemény késétt, belekerült a háborus forgalom utvesztőjébe.

A király szőlőjét ugyanis Aradról küldi a császári állami szőlőtelep igazgatója speciális csomagolásban, aminthogy az uralkodónak szánt csemegé fűrtjeit külön gond, ápolás, kertészeti művészkedés kíséri figyelemmel a tőkétől a bécsi asztalig. Aradhegyalján a ménesi vincellériskola szőlőjében terem a felség szőlője. Ami modern ujjítás, ami bevált mesterfogás széppé, zamatossá, királyivá teheti a magában is királyi gyümölcsöt, az mind rendelkezésre áll itt. Külön táblákon a legjobb minőségű, leggondosabban ápoltt tőkéken hamvasodik a szeptemberi napban a féltett csemegé. Kristálytisza fűrtjein nincs egy töpördött szem, egyetlen hiba sem; gondos vincellérkezék távolították el, ami megbontaná a fűrt épségét, izléses egyenlőségét.

Amíg a szőlőérés tart, mindenkor frissen szedett szőlő kerül a Bécsbe induló csomagba, később pedig októbertől egészen februárig, márciusig még mindig egyetlen ráncolódás nélküli gömbölyű szemű fűrtöket visz őfelségének az aradi csomag. Külön szőlőraktárban, speciális eljárással gondozva, őrizgetve tartják el egész télen át a királynak szánt szőlőt. Ez az eltartás nem a gazdasszonyok egyszerű módján, a fűrtök felaggatásával történik. Minden egyes fűrtöt jó hosszú venyigeszárral együtt vágják le a tőkéről és az erre a célra berendezett raktárban a venyigét két szemközt lefektetett üvegebe helyezik. A fűrt középen szabadon csúg alá. Az üvegekbe víz kerül és ezzel, valamint a helyiség levegőjének, hőmérsékének szabályozásával késő februárig olyan friss marad a ménesi szőlő, mintha abban a pillanatban metszették volna le. Ep ily nagy gonddal történik az elküldésre kerülő fűrtök csomagolása is, minden rázkódítás, összetörés ellen védő módszerrel és tökéletes gondoskodás kíséri hosszú utjára a királyi csemegét, amely annyira hozzátartozik az uralkodó asztalához, hogy most, amikor el-elmaradtak a küldemények, talán meg is kérdezte az ősz felség:

— Hol marad a ménesi szőlő?

Bulgária holnap annektálja a Marica völgyét.

(A török területek ünnepélyes átadása. — Az entente területeket ajándékozna a szerbek és görögök tudta nélkül.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Bukarest—Szófia, szeptember 17.

A Seará-nak jelentik Szófiából: A török-bolgár megegyezés értelmében az átengedett területeket holnap, szeptember 18-án éjjel tizenkét órakor fogják nagy katonai ünnep keretében átadni. Ennek az időnek megállapítása Radoszlavow kívánságára történt, aki azt akarja, hogy szeptember 19-én, vagyis Kelet-Rumélia Bulgáriához való csatolásának harmincadik évfordulóján már kihirdethesse a népek az új területek annexióját. Szeptember 19-én katonai díszmunka is lesz Szófiában, mely alkalommal a király nagyjelentőségű beszédet fog mondani. Az új bolgár terület székhelye Karagacs lesz, a melyet Uj-Drinápolyra fognak keresztelni.

Görög és szerb területek Bulgáriának.

Szófia, szeptember 17. A nagy erővel megindult diplomáciai tárgyalások egyelőre lecsendesítették a hadi készülődések zaját. A diplomáciai harc, a mely most folyamatban van, nagyon heves és minden jel szerint döntő jelentőségű. Három ütközéspontja van a tárgyalásoknak. Az egyik a Bulgáriának szánt terület idegen hatalom részéről történő megszállása, a mit Radoszlavow lapja, a Narodni Prava, elfogadhatatlan feltételnek jelentett ki.

A másik az a követelés, hogy Szerbia és Görögország szomszédos hatalom legyen, ami csak úgy történhetne meg, ha a bolgárok lakta területek szerb, vagy görög kézben maradnak. A harmadik az a terv, hogy Szerbia és Görögország ne bolgárok lakta területen, hanem Albánián át, körülbelül az oehridai vidéken érintkezzék egymással. A szerb-görög határ érintkezése bolgár vidéken át az összes bolgár pártok felfogása szerint Bulgária kinyúlása lenne. Az Albánián át való érintkezés lehetőségében senki sem bizik.

Az entente ígéretének komolyságát csökkenteni az a tény is, hogy ugy Görögországban, mint Szerbiában tulhangosan tiltakoznak minden területi átengedés ellen. Az entente nagy nyomatékkal lép fel, sürgeti a döntést, azonban Bulgária nem engedi magát siettetni és előbb Törökországgal való ügyét akarja végleg tető alá juttatni.

Jóllehet mind a mai napig még nem tetek közzé hivatalos jelentést a török-bolgár megegyezéséről, általános a hit, hogy a felhivatalos lapok jelentései szerint a kitűzött időben megtörténik a török területek átadása, bár számolnak azzal a lehetőséggel is, hogy az entente-államokkal folyamatban lévő tárgyalások miatt udvariasságból talán el is kell halasztani a megegyezés formális lebonyolítását. A nagy diplomáciai harc kimenetelét megjósolni még korai, azonban valószínű, hogy a döntés nem egyhamar fog megtörténni.

Az entente garanciái.

Szófia, szeptember 17. A legújabb fordulat az, hogy Olaszország a szófiai angol követ útján írásbelileg ajánlatot tett arra, hogy a Bulgáriának átengedő makedon területeket fegyveresen megszállja és Bulgária

részére biztosítja, ha Bulgária hadseregét Törökország hátába küldi és a török-bolgár szerződésben átengedett területeket egyelőre nem szállja meg. A francia, meg az orosz követ szóbelileg támogatta ezt az ajánlatot.

Berlin, szeptember 17. A Vossische Zeitung szófia tudósítója az entente-körökkel érintkező oroszbarát politikusoktól nyert értesülések alapján azt jelenti, hogy az entente legújabb ajánlatát Szerbia és Görögország megkérdése nélkül tette és a szerbek és görögök előre bejelentett tiltakozását figyelembe sem vette. Csak azt az egy óhajukat méltányolta, hogy Szerbia és Görögország határai szomszédosak legyenek, mert a területek átengedését nem azonnalra igéri. A kérdéses területeket idegen hatalom fegyveres ereje szállaná meg és a tényleges átadás általános békekötés feltételei szerint történne. Ilyen körülmények között beavatott helyeken nem hiszik, hogy az entente javaslatát a bolgár kormány elfogadhatná, sőt az entente-körök sem igen bizakodnak újabb akciójuk sikerében.

Ajándékozás a más földjéből.

Szófia, szeptember 17. Nisi jelentések szerint Szerbiában az a hír van elterjedve, hogy az entente Szerbiától 15.000 négyzetkilométer terület átengedését követeli és ezért cserébe 76.000 négyzetkilométer területet igér Szerbiának.

A baj csupán az, hogy a Szerbiától elveendő 15.000 négyzetkilométer csakugyan Szerbiáé, az entente nagylelkű ajándékában szereplő 76.000 négyzetkilométert azonban előbb el kellene foglalni a monarchiától. Ezt pedig a legbizakodóbb szerbek sem remélik.

Kitüntetések. A király elrendelte, hogy az ellenséggel szemben teljesített vitéz magatartásáért Scheller Imrének a 7. várvédő gyalogzászlóaljhoz beosztott 33. gyalogezredbeli főhadnagynak a legfelsőbb dícsérő elismerés tudtul adassék. A király Göriz Emil 7. lovas tüzérsztyálybeli első osztályú számvivő őrmesternek, Araul Alfréd 12. huszárezredbeli őrmesternek és Duschek Ferenc 12. huszárezredbeli egészségügyi őrmesternek az ellenséggel szemben teljesített különösen kötelességű szolgálataikért a koronás ezüst érdemkeresztet adta a vitézségi érem szallagján. A hivatalos lap mai száma közli, hogy Masotzy Institorisz Frigyes 12. huszárezredbeli főhadnagyot az ellenséggel szemben teljesített vitéz magatartásáért a király a signum laudissal tüntette ki.

Az Osztrák-Magyar Bank fiókja Lublinban. A Deutsche Lodzer Zeitung jelenti: Lublinban az Osztrák-Magyar Bank fiókot fog nyitni, melyet már a legközelebb átadnak a forgalomnak. Erre az alkalomra a lublini németek nagy ünnepséget készítenek elő. Varsóba több nagy német és egy magyar pénzintézet kiküldöttel érkeztek, fiókok nyitására vonatkozó előtanulmányozás oéljából.

Október 15-ig lehet magánosoknak gabonát vásárolni.

(Aradmegye lakosságának lisztellátása. — A lisztbeszerzés decentralizálása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 17

Szeptember 15-ig adott jogot a hónapok előtt kiadott miniszteri rendelet arra magánosoknak, hogy liszt szükségletüket gabona vásárlásával biztosíthassák. Szeptember 15-én tul azoknak liszttel ellátás, akik bármilyen okból nem vásárolhattak gabonát, ismét a hatóságokra hárul. A törvényhatóságok különböző módon gondoskodtak arról, hogy a polgárok számára lisztet biztosítsanak, még pedig ezáltal ehetőbb és tisztább lisztet, mint az első hadiév telére hatósági liszt címen adtak. Arad város azok közé a törvényhatóságok közé tartozik, amelyek nyilvános pályázatot hirdettek a gabona bevásárlására, megőrlésére és miután ez a pályázat eredménnyel járt, most a lisztelosztás kérdésével foglalkoznak. Egyelőre — bár szeptember 15. már elmúlt — Aradon még nincs hatósági lisztárusítás, de nem is sürgeti ezt senki, mert nagyobb nehézség nélkül lehet elegendő lisztet kapni. Más törvényhatóságok egyszerűen a Haditermény Résszvénytársaságot bízták meg, hogy az ellátatlan polgárság számára gabonát vásároljon és az így beszerzett gabonából állítják elő a szükséges lisztet.

A megoldás harmadik módját választotta Aradmegye törvényhatósága. A vármegye vezetői már a múlt évben is szerencsés kézzel és a közérdeket megvédő módon rendezték a megyei lakosság lisztellátását és egyebek között elérték azt, hogy a megye lakossága ugyanabból a forrásból, ahonnan az aradiak, négy koronával olcsóbban kapta a tengeri lisztet. Ezuttal is az a törekvés vezette tehát Schill József főjegyzőt, aki az élelmezési kérdések intézését kezében tartja, hogy a megye lakossága jól és kielégítően legyen ellátva.

— Első sorban arra törekedünk — mondotta az Aradi Közlöny munkatársának a főjegyző — hogy a miniszteri rendeletben adott joggal élve ki-ki ellátssa magát liszttel: vásároljon gabonát és őrltesse meg. Miután most a kormány újabb rendeletben október 15-ig meghosszabbította a magántelepek is a gabonabeszerzés lehetőségét, megújítjuk azt a hirdetményt, a melyben még augusztus elsőjén figyelmeztettük Aradmegye lakosait, hogy vásároljanak egész évi szükségletük fedezésére gabonát. Természetesen még sem lehet megvalósítani azt, hogy minden egyes aradmegyei polgár beszerezze az egész évre való lisztet, illetve gabonát, tehát szükség van a hatósági gondoskodásra. A hatósági lisztellátást azonban decentralizáltuk és ezidén nem ugy történik, mint 1914 telén, hogy három malomban őrltetjük a megye egész lakosságának szükséges lisztet.

— A törvényhatóságnak jogában van lakossága számára gabonát vásárolni a Haditermény r.-t., vagy saját megbízottai útján. Aradmegye nem fordult a Haditermény r.-t.-hoz, hanem megbízottak útján vásárolja a gabonát. Megbízottaink maguk a községek és egyes helyeken az ott levő szövetkezetek, malmok. Ez utóbbiak egyszerűen megbízást kapnak arra, hogy a szükséges mennyiségű lisztet tartsák raktáron és a mindenkor maximális áron szolgáltatassák ki. Itt tehát a gabonavásárlás teljesen a szövetkezet, illetve malom dolga. A gabonabevásárlással megbízott községek viszont megveszik, elraktározzák a gabonát és az

összes felmerülő költségek számításával becsátják majd a közönség rendelkezésére — természetesen mindenkor a maximális lisztárak korlátai között — a lisztet. Amely községben anyagi támogatás szükséges a gabona beszerzéséhez, a szükséges összeget erre a tavaly létesített közfelvezetési alapunkból előlegozzuk.

— A vármegye helyi járásaiban, ahol a lakosságnak igen nagy része békéidőben kizárólag kukoricalisztet fogyaszt, egyelőre még függőben van a liszt-kérdés. Miután ezekben a járásokban is van buza, illetve rozsliszt-fogyasztás, ezt megfelelő mennyiségben már biztosítottunk, de a kukoricaliszt beszerzése nem történhet meg addig, amíg a kormány az ideai kukoricatermés felhasználásáról nem intézkedik. Azt hiszem, hogy Aradmegye lakossága ez idén is kifogástalanul el lesz látva kenyérrrel és liszttel.

H I R E K. LEGUJABB,

Erkezett éjjel 3 órakor.

Orosz tulerő támad Wolhíniában.

Budapest. A Pester Lloyd haditudósítója jelenti a sajtóhadiszállásról: Wolhinia várvidékén nagyobb harcok vannak folyamatban. Rowno erődítési területéről erős orosz tartalékok nyomultak elő és ezek a legnagyobb heveséggel léptek harcba több ponton is. Ezáltal az orosz tulerő rendkívüli módon növekedett. Ugy látszik, hogy az oroszok akcióik súlypontját a wolhíniáitrontra helyezték át. Kelet-Galicában az orosz támadások egyre gyengülnek, ami arra enged következtetni, hogy az oroszok nagy veszteségeik után és ottenzívájuk kilátástalanságának tudatában most felhagytak a Szereth-vonal torsirozásával és minden áron Wolhíniában akarnak döntést kiereszokolni. Csapatunk a nehéz körülmények között csodás hősiességet tanúsítanak.

Felfordulás Oroszországban.

Stockholm. Tschejdze szociálista дума-képviselőt és a дума további tizenhét tagját letartóztatták. A дума épületét és a pályaudvarokat katonaság őrzi. A kormány a moszkvai, charkowi, kurski és permi zemsztvokat feloszlatta és a moszkvai városfőt állásától elmozdította. Azok a pétervári gyárak, amelyek az államnak és hadseregnek dolgoztak, átköltöznek Moszkvába.

Repülőink olasz föld felett.

London. A Times jelenti Velencéből: Egy osztrák-magyar repülő tegnap bombát dobott Vicenza városra. A bombázás következtében nyolc ember meghalt.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Repülőink az ellenség által megszállott kétezer méter magas hegyeken átrepülve látogatásokat tesznek az olaszoknál. Az ilyen utakról igen értékes adatokat hoznak nekünk. Az olaszoknak ekrazitból való névjegyet szoktak adni. Ezek az úgy technikai, mint személyi tekintetben elsőrangú teljesítmények voltak azok, melyeket szakemberek eddig keresztülvihetle-

neknek tartottak. Hogy milyen nehézségeket kellett reptüinknek leküzdeniök, azt most még nem lehet elmordani.

Béremelés az angol arzenálban.

London. A londoni kerület arzenáljaiban megkapták a követelt béremelést.

Elsülyesztett angol buvárhajó.

London. A tengerügyi hivatal a következő jelentést adta ki: Az ellenség vezérkara jelentette, hogy az e 7 angol tengeralatti naszádot a Dardanellákban elsülyesztette és a buvárnaszád három tisztjét és huszonöt emberét elfogta. Minthogy szeptember 4-ke óta a buvárhajóról nem érkezett hír, feltehető, hogy az ellenség jelentése valóságos alapszik.

Oroszország pénzt követel szövetségeseitől.

Stockholm. Bark orosz pénzügyminiszter újból elutazott Párisba és Londonba azzal a megbizatással, hogy a francia és angol kormánynak kijelentse, hogy Oroszország a casus foederis feloldottnak tekinti, ha nem kap azonnal nagyobb pénzügyi segítyt.

Nem boldogulnak az olaszok.

Rotterdam. A Timesnek az olasz fronton tartózkodó haditudósítója hosszabb tudósításban számol be tapasztalatairól. Leírja, hogy milyen nehézségekkel kell megküzdeni az olasz offenzívának és csodálattal emlékezik meg a monarchia csapatairól. Az olaszok ugyan tulerőben vannak, de az osztrák-magyar csapatok pozíciói oly kitünőek és annyira alkalmasok a védelemre, hogy ha az olaszok a tél beállta előtt döntést akarnak, azt csak úgy érhetik el, ha tüzéségük a legenergikusabban csinál utat a gyalogságnak.

Anglia és német kivitel Amerikába.

London. Az alsóházban kérdést intéztek Greyhez, hogy megengedi e Anglia, hogy Németország bizonyos árukat kivigyen Amerikába. Grey azt válaszolta, hogy a kormány kötelezte magát arra, hogy meghatározott esetekben az olyan árukat, melyeket március elsője előtt rendelték és fizeltek akadálytalanul keresztül boosájtja. Az ilyen esetekben a kiviteli tilalom a semleges tulajdonosokat sújtaná anélkül, hogy az ellenségnek kárt okozna. Egyes esetekben könnyítések történtek. Orvosok, vegyszereket és hasonlók szállításánál, ha bebizonyították, hogy azokat egyedül ellenséges országban lehet beszerezni és ha a semleges országokban ezeknek az áruknak híján vannak. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy a hajózás korlátozása nem a semlegesek ellen irányul, hanem az a célja, hogy csak az ellenséget károsítsa.

A Morgan-csoport kölcsöne az ententének.

Newyork. A Reuter-ügynökség jelenti: A ma megtartott értekezleten Pierpont Morgan az angol-francia kölcsön részleteit terjesztette elő és az ifjabb Rockefellert is felszóltotta, hogy vegyen részt a kölcsönben. A National City bank, amely Rockefellerék pénzügyeivel foglalkozik, elhatározta, hogy részt vesz a kölcsönben. Ez az elhatározás arra vall, hogy a Standard Oil Company millióit gyorsan folyósítani fogják a kölcsön céljaira. Az angol és francia pénzügyi bizottság tagjai az amerikai

pénzemberekkel együtt tegnap tartották az első formális ülést. Morgan és üzlettársai részvételével a jelen kölcsön jelentékeny része biztosítva van, de még a németbarát bankokat is felszóltják Newyorkban, hogy részesedjenek a kölcsönben, a melyet valószínűleg négy egyenlő részre osztanak. A kamatozás öt százalékos és csak dollárba fizethető.

Elfoglalt erős olasz állások a Karni alpokban.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Szeptember 14-ike a karni és juli alpok frontján nagy sikert hozott csapatainknak. Hat órai küzdelem után négy kilométeres fronton sikerült az ellenség magaslati állásait elfoglalni. A Findenigg-Kofel és Cima Puartis szeptember 14-ikének déli órája óta csapatunk kezében van. Ezek a nagyon megerősített állások a háboru kezdete óta az ellenség kezében voltak. — Mialatt az ellenség a front különböző részein szakadatlan támadásokkal mindig összezuzza a fejét és valamennyi támadása mindig súlyos veszteségekkel összeomlik katonáink tüzelésében, addig egyetlen nap, amelyen mi a front egy részén támadásba mentünk, mindjárt teljes eredményt hozott. Veszteségeink e harcokban várakozáson alul csekélyek voltak. Szeptember 14-én délután az ellenség minden kaliberű ágyúkkal történő tüzéségi előkészítés után újra támadást intézett a Vrsic-állásunk ellen, de ez a támadás is osztozott a korábbiak sorsában: az ellenség előretörése súlyos veszteséggel mellett tüzünkben összeomlott.

— A külügyminiszter a királynál. Bécsből jelentik a Bud. Tud.-nak: A király ma Burián István báró közös külügyminisztert hosszabb magánkivallgatáson fogadta.

— Román harangok a haza oltárán. Hazafias érzésének és áldozatkészségének meghatározó jelét adta egy csaknem kizárólag román lakosságú aradmegyei község, amikor most a hadsereg részére följajánlotta harangját. Apáti község görög keleti román lelkész Dronka Valér Urbán Iván báró főispánhoz levelet intézett és levelében bejelentette, hogy az apáti görög keleti román egyházközség hazafias kötelességet teljesítve felajánlja a hazának, a hadsereg céljaira az apáti román templom két és a román iskola egy harangját. A harangokat legközelebb beszállítják az aradi katonai fémgyűjtő központba.

— Weisskirchner polgármester levele Bárczyhoz. Bécsből jelentik: Weisskirchner polgármester Bárczy polgármesterhez a következő levelet intézte:

— Igen tisztelt Polgármester Ur! Hazatérve rendkívül szívélyesen emlékezett meg azokról a szép órákról, amelyeket a magyar és horvát városok és törvényhatóságainak hódolása alkalmával együtt tölthettünk. Nekünk bécsieknek is feledhetetlenek maradnak azok az órák, mert oly fontos dolgokat hoztak napvilágra, miket csak óhajthatott benső érzelmekkel teli szív. Ami a mostani súlyos időben jónak és szépnek bizonyult, az ki fog állani minden vihart a békés munka éveiben és bő áldást fog hozni népeinknek. Bár világitaná meg a két főváros barátsága, mint valami kedves csillag, országainknak mindig az utat, amely a közös boldoguláshoz vezet.

— Bölényvadászat a cár őserdejében. Derék hőseink, vitéz katonáink ugyazólván megállás nélkül kergetik az orosz és rohamlépésekben hódítják az orosz birodalom földjét. Amelyik területen aztán megvetik lábukat, annak a birtokában teljesen biztosak és — az idők megmutatták, hogy teljes joggal: — otthon érzik benne magukat. Lipót bajor herceg hadteste, amely mindenütt előjár a muszka kergetésében, legutóbb Oroszországnak olyan erdős vidékét hódította meg, amelyen a cárnak vadászterülete fekszik. Az orosz cári hadsereg pusztításának egyhangu uralmát más vadászati sporttal váltják fel itt a tisztek, akik muszkaölő fegyvereiket a cári vadászterület ritka vadjai ellen fordították. Lipót herceg hadtestével harcol egy magyar tüzerőrhadnagy is, akitől édes anyja a következő érdekes levelet kapta:

— Ma tartalékban lévén, felhasználtam az alkalmat és a cár vadászterületén mentem az őserdőbe cserkészni. A vadászszerencse kedvezett és egy szép bölényt lőttem, amivel bizonyára kevés halandó díszekedhet. Az oroszok rendületlenül retirálnak s így — sajnos — hamar itt kell hagyni a cári őserdőt.

Az oroszok galíciai uralmuk alatt hatalmas pusztítást végeztek a szegény nép állatállományában. Kevésbé nemes sportot űztek velük: egyszerűen elköltötték a jámbor barmokat. A mi katonáink most gavalléros módon adják vissza a kölesönt: kipusztítják a cár vadászterületén a vadakat. A nemtelenebb vadaknak: az orosz hadseregnek kergetése közben nemes vadakat is űznek, amíg rá nem kerül a sor a cári hadsereg — utolsó bölényeire.

— A gabonabehozatal és a Haditermék Részvénytársaság. A kormány a kivételes törvények alapján elrendelte, hogy a vámkülföldről a magyar szent korona országainak területére ezentul behozott gabona és az abból nyert termékek, vagy hulladékok tiszta, vagy kevert állapotban belföldön kizárólag csak a Haditermék Részvénytársaság által hozhatók forgalomba. Aki tehát gabonaneműket hoz be a vámkülföldről, azokat köteles a Haditermék Részvénytársaságnak eladni. A meg- és átvétel feltételeit a kereskedelmi miniszter állapítja meg, a közforgalmi vasutak és hajózási vállalatok állomásai pedig kötelesek a vámkülföldről érkezett árukat a Haditermék Részvénytársaság igazgatóságának bejelenteni. A rendelet megszövegezés kihágást képez és két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntethető. Ezzel a rendelettel a Haditermék Részvénytársaság a gabonaneműek eladását és átvételét teljesen monopolizálja, úgy hogy a gabona értékesítésének ezentul egyetlen intézményes rendje lesz és ez az, amelyet a fennálló rendeletek a Haditermék Részvénytársaságra vonatkozólag megállapítottak. Itt említjük meg, hogy az a gabonamenynyiség, amelyet a gazdák eddig a Haditermék Részvénytársaságnak felajánlottak, most már megközelíti a huszmillió métermézát, vagyis a termésnek közel negyedrésze került felajánlásra. Ez az eredmény mindenestre javulást jelent, de még mindig nem kielégítő, miután rengeteg gabona van a termelőknél, akik minden ok nélkül visszaartják a készleteket, noha a maximális árak emelése kizártnak tekinthető.

— Tűz egy német gyárban. Berlinből jelentik: A schleubuschi karbonit gyárban az éjjel tűz ütött ki. Embersétkben nem esett kár és az anyagi kár is jelentéktelen. A gyárban az üzem tovább folyik.

— Bobrinszky megőrült. A sajtóhadiszárlásról jelentik: Bobrinszky Alexej gróf, a felszabadított Galícia volt kormányzója, a monarchia elleni háború hírhedt agitátora, a ki dumaképviselő bátyjával Magyarországon is járt, — megbízható értesülések szerint — valási őrjüngésbe esett: megőrült. Győzedelmes offenzívánk nyomása alatt Bobrinszky még jóval Lemberg visszahódítása előtt otthagya kormányzósági helyét. Lembergől kormányzósági hivatalával Brodyba menekült. Itt — a fogoly tisztek és a lakosság előadása szerint — a legfeltűnőbbben viselkedett. A Bristol-szálló egyik földszintes, piszkos szobájában ültette fel fanyáját, a honnan napokon át ki se mozdult. Éjjelenként imaszámolyon térdelve hangosan imádkozott, tempiómi tömjént füstöltetett és csak szerzeteseket és papokat tűrt maga mellett. Utolsó ténykedése az volt, hogy augusztus huszadikán északkeleti Galícia még megszállott városaiban: Trembovlában és Tarnopolban vallásos körmeneteket rendezett, a lakosságnak szigorú bűjtöt parancsolt és a zsidóknak is e napon be kellett csukni üzleteiket. Még a körmenet éjszakáján a volt kormányzó Brodyból Tarnopolba utazott, ahol dühöngve támadt a tisztekre, hogy vallástalanságuk miatt veszítették el Galiciát. Brodyban a templomok előtt a sárban térdelt és a csodátevő képéhez énekelve kuszusokat vezetett. Szeptember első hetében egy orvosi bizottság erőszakkal Kiebbe vitette.

— Egy világgjárt szélhámós letartóztatása. Budapestről jelentik: A „Pester Lloyd“ szerkesztőségének megbízásából Deutsch Ernő és Strasser József följelentést tettek a rendőrségen egy Rozsnyai Glük Károly nevű állítólagos festő ellen. Glük megjelent a szerkesztőségben, ahol előadta, hogy huszmosabb ideig Párisban volt, ahol a leghíresebb emberek, köztük Loubet-t, Poincarét, Caillaux-nét is festette. Mutatott egy ajánlólevelet Hevesi Simon budapesti főrabbitól, Fényes Adolf festőtől, majd azon panaszkodott, hogy nem mehet vissza Párisba s így minden kereset forrásától elesett. Glüköt megsajnálták s fényképnagyításokra adták neki megbízást. Anyagbeszerzésére hatven korona előleget kapott, majd cipőt is adtak neki, mert ami a lábán volt, az teljesen elrongyolódott. Azóta a festő nem jelentkezett a szerkesztőségben. Ugyanilyen feljelentést tettek akkor már a rendőrségen Ripka Ferenc dr. gázgyári vezérigazgató, Kapeza Imre irodavezető, a Gyermekvédő Liga, Csapó Béla dr. igazgató, Steinlein Károly gyáros, Kántor Alfréd, a Kánitz Ignác fia cég, a Lord és Társa cég, Véghely Dezső kultuszminiszteri fogalmazó, Holitscher Zsigmond igazgató. Mindezekből 50 és 100 koronákat esált ki, azzal, hogy majd képeket fog festetni. A főkapitányságon Bíró Zsigmond és Havlinger István detektív két biztást meg a nyomozással. Megállapították, hogy a szélhámós igazi neve Sterk Nándor. Rovottmultu szélhámós, aki már volt vasuti díjnok, festő, fényképész, ügynök és kereskedő. Hét évvel ezelőtt Indiában volt, ott szélhámósodott. Amikor onnan megszökött, Budapestre jött és itt folytatta csalásait. 1898-ban csalás miatt hat hónapot, 1910-ben sikkasztás és okirat hamisítás miatt nyolc hónapot ült. A külföldön négy ízben volt büntetve. Budapesten most abból élt, hogy könyvrodományokat gyűjtött és minden bevételét pontosan feljegyezte. Ebből azt állapították meg, hogy három hónap alatt 3200 koronát gyűjtött így össze. A detektívok bátyjának a lakásán fogták el, bevitték a főkapitányságra és ott letartóztatták. A szélhámósnak több mint harminc álneve van. Nyolc nyelven

beszél s bejárta már az egész világot. Természetesen mindenütt szélhámósokodásból élt.

— Ha nincs maximális ár a piacon. Hódmezővásárhelyről jelentik: Hódmezővásárhely tanácsa a piaci maximális árakat próbaképpen két hétre felfüggesztette. Az eredmény meglepő volt. Mindjárt az első napon négy-szer-öttször olyan drága lett minden, mint azelőtt volt. Egy pár csirkéért tizenkét koronát kértek. A városban nagy az elkeseredés a rossz-szul sikerült próba miatt.

— Egy arany — egy napi szabadság. Az államkincstár aranykészlet szaporítása valószínűleg nemzeti kötelességgé vált Németországban, úgy, hogy most is hetenkint néhány millió márka vándorol a német birodalmi bank rezerájába. Nálunk ez a jó példa még mindig nem talált követőre, mint amennyire szükség volna és ép ezért szűkösségek látszik, hogy azokat a helyes intézkedéseket, mint amelyet Németország tett, nálunk is életbe léptessék. Németországban ugyanis minden husz márkás aranypénz beszoigáltatása ellenében az illető egyének joga van egy katonát egy napra szabadságot tanni, ha az illető még nincs a harotérsán. Természetes, hogy mindenki igyekszik hozzátartozóival érintkezésbe jutni és szívesen adják oda aranyukat a kincstárnak. Kétségtelen, hogy ez az intézkedés nálunk is megszorítaná a jegybank aranykészletét és emellett általános örömet keltené.

— A pamutfonál készletek, a pamutból és lenből készült anyagok bejelentése. A kormány három rendeletet adott ki, amelyek a pamutfonál, pamut, len- s ezekből készült anyagok készleteinek bejelentését, továbbá a feldolgozás korlátozását tartalmazza. Mivel a rendelet sok tekintetben bonyolult, a kereskedelmi és iparkamara föl hívja az érdekelték figyelmét, hogy a kamara készséggel ad fölvilágosítást az ügyben. A kamara azonban már most megjegyzi, hogy a rendelkezések nem vonatkoznak a szakmabeli kiakereskedőkre.

— Orvosi körökből. Zimmermann Károly dr. aradvármegye közkórházának igazgató-sebész főorvosa, lakását Arad, Ferdinánd-utca 7. szám alá helyezte át és ott hétköznapokon délután 2—3 óra között fogad.

— Arverés a vasuton. Arad állomáson, a raktárhelyiségben szeptember 20-án, délelőtt 9 órakor következő tárgyak: üres kosarak, süttőpor, ruhaneműek, iszapföld, patkószeg, hordók, szappan, deszka, vashuzal, pláhdobozok, fényőmag kerülnek nyilvánosan, bíróségi eljárás-kon kívül a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés, valamint azonnali elszállítás kötelezettsége mellett, elárverezésre. Az elárverezendő árak a verőszándékkal megjelentek által közvetlenül az árverezés előtt megtekinthetők.

— Iskolatáskák legnagyobb választékban a Fischer Nagyáruházban a Szabadság-téren, gyermekkoszik és gyermekszékek gyári rak-lára. Legelőssőbb bevásárlási forrás Fischer Áruház. Fénykép kedvezmény. 227

— Irógépeket, levélbélyeg-gyűjteményeket és egész könyvtárakat mellányos árkon vesz Keipel Izsó könyvkereskedése. 193

— Apróhirdetések az „Aradi Közlöny“ részére felvételnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanítt kapható az Aradi Közlöny.

— Az „Aradi Közlöny“ egyes példányait Budapesten kaphatók Brauer Nővérek dohánytőzsdéjében VI., Teréz-körút 54.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 141

VÁROS ÉS MEGYE

Gőzmozdonyok a város főútján.

(A lóvasuti végállomás a Forray-utcánál.)

Az Aradi Közlöny tudósítottja.

Arad, szeptember 17.

A műszaki bizottság ma délelőtt Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével tartott első ülésében igen fontos reformok életbevitelét határozta el a város teherforgalmi vállalatánál.

Egy esztendeje épen, hogy az illetékes körök a teherforgalmat gőzvontatásra akarják berendezni és ma *Nachtnébel* Odön főmérnök, helyettes fizemigazgató előterjesztése alapján megvalósították. A főmérnök bemutatta a Magyar Vasuti Forgalmi r.-t ajánlatát, amelyben két, 100 lóerejű gőzmozdonyt bocsát a város rendelkezésére napi harminc korona bérért. Neuman Adolf báró bocsátotta készségesen rendelkezésére a gőzüzem költségvetéséhez szükséges adatokat, amelyekből megállapította a bizottság, hogy egy esztendő alatt 30831 koronára lesz az üzemnek és a lovak, amelyek télen már nem lesznek használhatók, még valamivel többre is kerülnek és a vállalat a hosszú lebonyolítás miatt ezen felül igen sok kőcsi állás-pénzt kénytelen fizetni a Máv.-nak. A bizottság egyhangulag elfogadta a főmérnök előterjesztését, a melyet Heinrich Gyula is melegen pártolt, mert az előzőleg eszközölt számítás alapján a város és a közönség szempontjából jobbnak találja mint a lóüzemet.

A Máv. sürgötésére a lóvasuti talpfák kicserélése már folyamatban van, de ezenfelül körülbelül tízezer korona költséggel most még öt új rendszerű váltó létesítését is magára kell vállalnia az üzemnek. A költségeket a bizottság megszavazta. Elhatározták továbbá, hogy a Marta-gyár és a Sasmalom részére kiterő vágányokat létesítenek, ha azok a költségeket viselik és a szállításra a teherforgalmi vállalat fenállásáig szerződést kötnek a várossal.

Kimondotta a bizottság azt is, hogy a lóvasuti végállomását, nehogy a hosszas várakozás miatt a közönség tovább is zugolódjék, a Forray-utcahoz helyezze át.

A jéggyárnál tapasztalt bajok eredetét Heinrich bizottsági tag megállapította és jelentésébe a gépek kezelését és a végzett javításokat megfigyelőknek mondotta és kijelentette, hogy mulasztás nem történt, a megtett intéz-

kedések helyesek voltak. Minthogy azonban a jövőben a léghűtést is a jéggyár látja el és ennél üzembizalom nem szabad lennie, a főmérnök javaslatára a bizottság egy villanyerőre berendezendő tartalék üzemről is gondoskodik.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Steiner és Goldschmidt

a Hadi Termény Részvénytársaság megbízottjai

vásárolnak

a Hadi Termény Részvénytársaság részére

idei termésű

buzát, zabot és árpát.

Bővebbet:

Steiner Ferenc

Arad, Erzsébet királyné-körut 20.

Goldschmidt Sándor

Arad, Weitzer János-utca

(Minorita-palota.)

ARADI KÖZLÖNY.

1915. évi október 1-től új előfizetést nyitunk az Aradi Közlöny-re.

AKI a világháború eseményeiről hiteles, alapos, gyors és pontos tudósításban kíván értesülni, rendelje meg

Az Aradi Közlöny-t,

mely közleményeinek érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén is legolvasottabb napilap.

Az Aradi Közlöny-t

a közönség minden rétege olvassa, épen ezért egyben a legjobb hirdetési organum is.

Az Aradi Közlöny

mindenható követi kü olvasóját.

A kiadóhivatal bevonult előfizetőinek, a tábori postán pontosan utána küldi az Aradi Közlöny-t.

Az Aradi Közlöny

minden negyedéves előfizetője ingyen és bérmentve megkapja az

Aradi Közlöny

Nagy Képes Naptárát

1916. évre.

Tessék mutatványszámot kérni.

Komoly, intelligens leány

akinek szép írása van, magyarul és németül tud

irodai alkalmazásra felvétetik

Hajós Árpád gyógyszer-tárában.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desztillálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Lábizzadás,

kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik a „PEPPO” folyadék és Peppo” hintőpor segítségével. Szárit! Szagtalanít!

Peppo folyadék ára utasítással 1 korona.
Peppo-hintőpor ára utasítással 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

A szépségápolás titka a használandó szépségápolószerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse

Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Színes arcpороk!!!

Próbadohoz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszín, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertárában Arad, Szabadság-tér.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Meghívó.

Ménés hegyközség

t. tagjai folyó év és hó 19-én d. e. 10 órakor Ménés község-házánál tartandó

hegyszóki

gyűlésre

ezennel meghívotnak.

Tárgy:

Az 1914. évi hegyközségi számadások jóváhagyása.

Az 1916. évi hegyközségi előirányzat elfogadása.

A folyó évi szüreti határidő kitűzése.

Szüreti napzambérek megállítása.

Egyéb indítványok tárgyalása.

Ménés, 1915. évi szeptember hó 11. 3556

Hegyközségi Elöljáróság.

591., 592., 593., 594—1915. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére 1916. évben szükséges mész és cement szállítása iránt folyó év szeptember hó 20-án d. e. 10 órakor árlejtést tart. Bánatpénzül leteendő 100 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére 1916. évben szükség keféruk beszerzése iránt folyó év szeptember hó 20-án d. e. 10 órakor árlejtést tart. Bánatpénzül leteendő 100 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi árvaház növendékei részére 1916. évben szükséges honi vászon és fehérneműek szállítása iránt folyó év szeptember hó 20-án d. e. 10 órakor árlejtést tart. Bánatpénzül leteendő 200 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi árvaház növendékei részére 1916. évben szükséges lábbelik szállítása iránt f. év szeptember hó 20-án d. e. árlejtést tart. Bánatpénzül leteendő 100 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban. Az árlejtésen részt lehet venni írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1915. évi szeptember hó 6-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

ÉRTESÍTÉS.

WALCHER BERTA asszony
az általa alapított

nemzetközi társalgási szalont

Erzsébet királyné-körut 25. sz., földszint (bejárat József főherceg-ut 18. sz. alatt is) szept. 15-én

megnyitotta.

3563

További jelentkezéseket és beiratkozásokat a társalgási, valamint német, angol és francia órákra Walcher asszony hétköznapokon d. u. 5—7-ig fogad el. Társalgási órák sürgős kívánságra hetenkint kétszer este 8—9-ig is tartanak.

1278—915. számhoz.

Faeladási hirdetmény.

Aradvármegye Szemlak község határában fekvő, a magyar vallásalap tulajdonához tartozó szemlaki üzemosztály Gedus erdőrész 1912. évi vágásában, mintegy 3173 drb. 1153 m.²-re és hétezerhuszonnyolc (7028) korona értékre becsült, tővön álló tölgy, szil, nyár és fűz faállományának eladása iránt Szemlak község-házában folyó évi szeptember hó 29-én délelőtt 10 órakor zárt ajánlati verseny fog tartatni.

Az egykoronás bályeggal és egyezer (1.000) korona készpénz bánatpénzzel ellátott ajánlatokban a vételár számokkal és betűkkel világosan kiírandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti.

Az így felszerelt és sértetlen pecséttel ellátott borítékba zárt ajánlatok a fent jelzett helyen folyó évi szeptember hó 29-ik napjának délelőtti 10 órájáig nyújtandók be, az árverést vezető tisztviselő kezeihez.

A feltételektől eltérő, becsáron aluli, későn érkezett távirati vagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A versenyzők közötti szabad választás, illetőleg a tett ajánlatok elfogadásának, vagy visszautasításának joga, tekintet nélkül a beígért vételarra, a vallás- és közoktatásügyi magyar kir. miniszter urnak fentartatik.

A részletes feltételek az alulírott erdőgondnokságnál, valamint Szemlakon a gedusi erdőrészénél betekintheők.

Nagykovács, 1915. szeptember havában.

8580

A kir. közalapítványi
erdőgondnokság.

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcobort

őhaját, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém.

Ara egy tégelynek 1 korona.

Ibolya Doré szappan 70 fill. Ibolya Doré puder 1 K 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna Hajfestő a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szörvesztő-Depilator. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aro, nyak vagy karokról stb, minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél Hajós Arpád gyógyszer-tárában
ARAD, Andrassy-tér 22. sz.
Alapított 1886. évben az Aradmegyei Kórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűvel 8 fillér. Vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzással jelzendők. A legkisebb hirdetés 60 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők. A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

E.

1/7-kor ott leszek V. 3585

ALKALMAZÁST KERES.

Cukor őrleést

elvállal mm.-ként 3 koronáért az Első Aradi Piskótagyár Arad, Gr. Tisza István-ut, 3560

Egy ügyes varróleány házakhoz ajánlkozik, lakásán is vállal varrást, vidékre is megy. Cim: K.S. Angyal-utca 22/b., ajtó 8.

ALKALMAZÁST NYER.

Puhafa szakmában jártas szerény igényű megbízható férfi vagy nő azonnal felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 3588

Pénztárnoknak

erdőüzemhez, a háboru tartamára, idősebb hadmentes egyén megfelelő óvadékkal felvétetik. Fatermelésnél már alkalmazott, előnyben részesül. Bizonyítvány másolatokkal felszerelt ajánlatok, e lap kiadóhivatalába „Pénztárnok” jellegre küldendők. 3582

Gabonaszakmában

jártas fiatalember azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok „Gabona” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek. 3558

Egy rokkant katona

vidéken való újjáélesztésére, az uttköltés metéltése mellett, alkalmas foglalkozást talál. Havi kereset 70-80 korona. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Egy jómegjelenésű

tisztességes éjjeli portás és egy bejárónő, ki a terem keféltetéséhez ért, reggel 7-9 órai időre azonnal felvétetik. Hajó-utca 4. 3570

Egy nagyobb kifutó fiu felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

Hengerkezeléshez

Értő molnárt keresek azonnali belépésre. Cim: Samu, Simonyi-utca 7. szám. 3567

INGATLAN.

Közép-utca 25/a. sz. jól jövedelmező ház, előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet az Aradi Kereskedelmi Banknál. 3545

Szőlő Kovasszincon

prés, hordók és kuttal, az ideig kitűnő eredménnyel rögtön eladó. Csiky G.-utca 25. 3557

KIADÓ LAKÁS.

Kettő butorozott szoba, egy utcai és egy udvari, azonnal kiadó, fürdőszobával együtt, esetleg konyhával. Erzsébet-körút 26. szám. 3587

2 elegánsan

butorozott szoba, különbejárattal, villany világítással, azonnal kiadó Dzsóz-utca 4/c. 3583

Kiadó bolthelyiség.

alatta nagy pince, Weitzer J.-u. 7. sz., a főpostával szemben és Batthyány-utca 23. sz. alatt kényelmes földszinti négyszobás lakás, fürdőszobával, teljesen tisztán, azonnal kiadó. 3565

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnala kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Modern

négyszoba. előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török I.-u. 1/b. új házában november 1-ére kiadó. 2647

Andrassy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnala kiadó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Bakator

mintegy 3 mm. jól fejlett édes vesszővel, szedhető bakator szőlőt keresünk megvételre. Ajánlatokat kér, a Ménesi vincellérszék igazgatóság. 3586

Íróasztalt,

használtat, megvételre keresek. Megkereséseket, az ár megjelölésével, „Íróasztal” címen kiadóhivatal továbbít. 3572

10 darab

nagy boroshordó eladó, Arad Gáj Temető-u. 21. 3540

Citrom

olcsóbb mint a piacon, legfinomabb körtét, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 3335

Laok

1 pántos cipő párja K 8, bársony pántos K 8, chewro 1 pántos K 11, bársony fűzős regatta K 11, bársony gombos regatta K 11, laok 1915. divat, 1/2 Tanga K 10. Cipő Tözsde, Apolló mozi mellett. 3405

Új és használt

iskolakönyvek Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében. Szabadság-tér 1. Telefon 303. 781

KÜLÖNFÉLE.

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

A drága citromot

teljesen pótolja a Földes-féle Citrom szörp ebből 1-2 evőkanálnyit egy pohár vízre adja a legpompásabb limonádét. 1 kiló ára 2.20 fillér. Legfinomabb hegyi málnaszörp kilója 2.40. Földes K. gyógyszerészár Deák Ferenc-utca, Hehs Vilmos gyógyszerészára Batthyányi-utca. 12

20587-1915. kh.

Hirdetmény.

A magyar királyi állami rovar-tani állomás közli, hogy a téli araszoló pillék hernyói a folyó év tavaszán az ország nagy részében igen tetemes károkat okoztak a gyümölcsfákban.

Felhívom a kert, szőlő és gyümölcsös tulajdonosokat, hogy a saját érdekükben az őszi megelőző védekezést foganatosítsák és a fák derekát hernyógyenyvvel kenessék be.

A védekezésről szóló utmutató a hernyógyenyvet szállító cégek jegyzékével a gáji alkaptányi hivatalban megtekinthető.

Arad, 1915. évi szeptember 11.

Grein, főkapitány.

Az ujonnan életbe lépett polgári perrendtartás folytán szükséges

ügyvédi és bírósági nyomtatványok

kaphatók az Aradi Nyomda Részvénytársaság nyomdájában, József főherceg-ut 22. szám. (Bejárat a Kossuth-szoborral szemben.)

A világi kir. járásbírósgától.

658/2-1915. év.

Hirdetmény.

A világi kir. járásbírósg közhírré teszi, hogy az állítólag elvesztett és a Varsánd községi hitelszövetkezet, mint az országos központi hitelszövetkezet tagja által Szász Mária nevére kiállított 67-es számú és 550 korona betét-ről szóló betéti könyvecske megsemmisítése iránt az eljárást Szász Mária újvarsándi lakos kérelmére folytatva tette. Ennélfogva felhívja az említett okirat birtokosát, hogy a jelen hirdetménynek a Budapesti Közlönyben történt harmadszeri beiktatást követő naptól számított egy év alatt az okiratot a bíróságnál mutassa be, mert ellenkező esetben a bíróság azt a jelzett határidő letelte után a folyamodó újabb kérelmére semmisnek fogja nyilvánítani.

Világos, 1915. évi április hó 30-ik napján. A kir. járásbírósg mint polgári bíróság.

Haty s. k.

kir. bíró.

3384

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket, csillár átszereléseket jutányosan végez 481

Kalmár József villanyszerelési vállalata

Arad, Salac-utca 2. sz. 242. Telefonszám 242.

590-1915. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az eddig Polcz Mária által a színházépületben bérelt lakáshelyiségnek 600 korona évi bér mellett és az eddig Reiner Béla által a Weitzer János-utcai leányiskola épületében bérelt üzlethelyiségnek 975 korona évi bér mellett való bérbeadása iránt folyó év szeptember hó 20-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5 százaléka készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban. Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1915. évi szeptember hó 10-én tartott üléséből.

A gazdasági széke.

A kereskedő megrendelés esetén figyelembe veszi, ha lapunkra hivatkozik.